

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 10. De revocatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

§. X.

De revocatione testamenti.

Legans est secundum Legistarum grammaticam gnomen, *Ambulatoria est voluntas defuncti usque ad vita supremum exitum. l. 4 ff. de adm. leg.* Quod idem alio tropo Theologi dicunt, nondum defunctos in via esse, indeque huius sæculi cives *Viatores* appellant. Nam sicuti ambulans in via sua, respicere resistere, retrogredi, pro arbitrio, sic corrigere voluntatem suam, augere, minuire, & omnino immutare testator potest. *Gaill. l. 2. Observ. 117. Jul. Clarus Q. 93, hoc it.* Generatim igitur loquendo factum semel testamentum tolli & abrogari potest; altero legitime condito, vel priore rupto, & destructo. Neque, factis existimes, dixisse. *Nolo, quod feci, testamentum valere: non agnosco ut legitimum, tollo, abrogo:* quia contrarium legibus sancitum est. *l. si unus de septem. l. Nostrum C. de testam. Covarr. Par. 2. num. 21. Mol. D. 153. Vasquez c. 2. Dub. 1. Vvesenb. l. 28. ff. 11. 3. Less. c. 19. Dub. 8. Layman. l. 3. Tract. 5. c. 4. num. 1. Sanch. l. 4. Conf. c. 1. D. 16.*

II. Factum inter liberos testamentum illæsum manet, à quocunque subsecuto, nisi reliquis solennitatibus testator addiderit, se nolle prius testamentum valere. *Auth. de testament. Laym. lo. civ. num. 2. §. Hoc verò.* Excipe 1. cum in posteriori testamento etiam liberi hæredes instituuntur, iuxta doctrinam *Clari. p. citata. & Gloss. in Auth. de testam. imperfectis. c. 3. v. Perfecta* *Rolandin. hoc it. Rubr. 36.* Excipe

2. si causa pia pro hærede nominetur in secundo. Tunc enim nulla iuris solennitas necessaria est, sed sufficit, voluntatem testatoris cognitam esse. *Abb. Roland. Rubr. 36. Sanchez l. 4. Conf. c. 1. Dub. 7. Less. c. 19. D. 3.* Similiter causa pia valebit in dubio, si inter duo testamenta discerni non possit, utri deferendum sit. *Tiraquel. de priv. pie causa 35. Jul. Clar. Q. ult. Guido Papa in Tract. de presump. nu. 30.* Illud enim presumitur posterius, in quo ad pias causas est facta dispositio.

III. Quando in primo testamento addidit protestando testator, velle se, ut quodlibet postea quomodocunque conditum valeat, nihilominus si aliunde nihil obstat, valebit primum, nisi addita fuerit clausula specialis derogatoria. *Non obstante prioris testamenti clausula &c.* Nemo enim sibi legem dicere potest, ut à priori voluntate recedere non liceat. *l. si quis in principio ff. de legatis 11. Rolandin. Rubr. 32. Covar. Par. 2. num. 59. Fachin. l. 4. Controv. c. 92. Molan. de testam. c. 49.*

IV. Nec iuramentum obstat, quo minus revocari possit prius testamentum, censent non pauci. *DD. apud Didacum Covar. l. ci. num. 48. Vasquez c. 7. Dub. 3. Rolandinum Rubrica 32 in Additione num. 3.* Testamentum enim, inquit, naturam suam revocabile est, neque per iuramenti appositionem immutatur. Sed fundamentum hoc firmitate caret. Nam revocabile est testamentum non in qualibet consideratione, & eventu, sed quando in se & solitarie spectatur. Alias nec promissio ulla, aut contractus natura sua mutabilis firmaretur iuramento, fieretque irrevocabilis, quod manifestè falsum est. *Valer. ergo*

ergo Theologorum regula. Servandum esse juramentum, quodocunque sine prejudicio salutis æternæ servari potest, quemadmodum hic usu venit. Est enim de re per se licita & honesta. *c. quamvis pactum de pactis in 6 Tufchus Conclus. 151. Barbosa in c. quamvis de pactis in 6. n. 27. Less. c. 19. dub. 8. n. 95.* Unde sequitur necessario testamentum juramento stabilitum mutari non posse absque peccato, perjurii illius, qui revocaret. Sed occurrit statim alia questio. Si spreta juramenti religio. Tunc solum testamentum revocet, ea revocatio valida sit, & prius testamentum evertat?

V. Validam esse ejusmodi revocationem, & prius testamentum evertere, probatur 1. quia Juramentum imperare quidem potest, & constringere animum, ut non liceat contrarium attentare, non tamen auferre libertatem disponendi aliter de bonis, & testandi: hac igitur manente prima dispositio ad libitum mutatur, quamvis interveniente peccato. 2. Tunc Bertæ juravit, se non aliam, sed ipsam matrimonio juncturum, mutata postmodum voluntate matrimonio sibi jungit Corneliam, contractus valet. *Sanchez l. 1. de Matrimon. Disp. 48. num. 4.* & promissisti me fore procuratorem negotiorum tuorum, nec revocaturum esse jurasti; si tamen revoces, desinit officium meum Procuratoris. Idem ergo in secunda testamenti editione fiet. Illicita, sed valida est. Verum, *inquis*, in primo testamento hæres institutus, cum ut suppono, sciverit testatoris mentem & jurandum acceptavit, indeque jus ad rem acquisivit, pro se & suis proximis hæredibus. Eo jure per alterius infideli-

tatem, & inconstantiam privari non debet. Ita est, satisfaciendum propterea illi erit per secundum hæredem, ne testator ex perfidia sua lucrum, & spretus hæres pro lucro damnus reportet. *l. si quis ff. de leg. 1. 11. Covarr. part. 2. num. 19. Anton. Gomez in leg. 3. Tauri num. 93. Silv. V. Juramentum §. 4. num. 12. Lessius c. 19. D. 8. n. 98. Vasqu. c. 2. D. 3. Fill. tr. 34. c. 7. n. 17. Rolandin. Rubrica 3. 2. ci. fin. Gregor. Lopez, Burgos de Paz part. 2. l. 3. Taur. Sanchez l. 4. Consil. c. 1. Dub. 17. Benedictus c. Raynulfus de testamen. Armilla V. Testam. num. 4. Tabien. ibid. num. 12. Gutierrez de iuram. part. 2. c. 1.*

VI. Testamentum legitime factum ante ingressum religionis, per professionem non rumpitur, sive Monasterium capax successionis sit, sive non sit, etiam quando faciens testamentum cogitasset de ingressu Religionis, & nihil omnino Ordini, aut Monasterio legasset. *Franc. Aret. ad l. 1. ff. de test. Panorm. in c. 1. in presentia n. 52. Felin. ibid. num. 54. de probat.* Nam qui aliter sentiunt & loquuntur, nullo stabili fundamento nituntur. Loco filii, dicunt aliqui, Monasterium est, adeoque quasi agnatione posthumi testamentum rumpitur. In casibus jure expressis concedo, inter illos autem noster non invenitur. Professus capite minuitur. Gratis hoc asserunt, & latè refellitur à *Cuiacio in Novella 5.* Sufficit, aiunt, contraria professi voluntas, qui se suaque omnia DEO & Ordini conferrat. At conjectura hæc, & præsumptio per actum & dispositionem expressam eliditur, neque sufficere potest ad tollendum prius factum testamentum, sed requiritur alia explicita voluntas solenni ritu contestata. *ex eo autem solo. Instit. quib. mod. testam.*

infirm. & l. Sancimus C. de testam. Less. c. 41. Dub. 10. Nav. Com. 2. de Regular. num. 51. Iul. Clarus §. Testam. q. 28. num. 4. & 5. Molina De primogeniis c. 6. num. 44. Fachineus l. 6. c. 14. Manuel. tom. 2. Summa c. 7. Sanch. l. 7. Mor. c. 3. n. 34. Em. Sa. hoc tit. n. 38.

VII. Hæres tamen in prædicto testamento institutus non potest factâ professione testatoris statim adire hæreditatem, sed expectanda est mors naturalis professi: puta si Monasterium capax est successionis. Ita communiter DD. *ex l. cum pater 79 §. Hæreditatem ff. de Legat. 11. & l. statius 48. §. Cornelio. ff. de iure Fisci*, ubi decernitur, fideicommissum relicti in diem mortis, non cedere fideicommissario, si gravatus deportetur & ita civiliter moriatur, sed à die mortis naturalis: interim verò ad fiscum pertinere. Ratio additur, quia fieri potest, ut ante gravatum fideicommissarius moriatur: quæ omnia in nostro casu valent, cum professus deportato similis sit & civiliter mortuus. Unde si illius hæres & legatarii ante ipsum moriantur, tota hæreditas Monasterio cedit, quod supponimus successionis capax esse. In iis enim quæ non possunt succedere, probabilius est statim à professione factâ executioni mandari posse testamentum. Nam professi in eiusmodi claustris habentur quasi non essent, naturaliter etiam mortui: neque ullus est, qui personam illorum representare, & vice illorum capere, aut frui bonis possit. *Bartol. l. 1. num. 7. de testam. Ibid. Bald. num. Vn. Gutierres l. 2. c. 1. num. 18. Iul. Clarus q. 28. Navar. Comm. 1. de Regular. n. 54. Covar. c. 2. num. 6. de testam. Molin. disp. 140. Manuel. qq. Reg. Tom. 11. q. 80. art. 1. Alex. Consil. 13. Vasquez c. 3. Dub. 4. de redi-*

tibus. Bartol. Sozinus Consil. 92. n. 2. l. 1. Sanchez l. 7. Mor. c. 3. nu. 68. Surdus consil. 90. n. 7. Silv. V. Hæreditas §. 1. n. 10. Azor. Tom. 1. l. 12. c. 6. q. 5. & c. 8. q. 6.

VIII. In tribus casibus abrogari potest testamentum quamvis solenniter confectum solâ voce, aut saltem minus solenni dispositione. 1. Si post decennium à tempore primi testamenti, illud coram tribus saltem testibus Auctor revocet. *l. Sancimus C. eod. & ibid. Glossa.* 2. Si volens intestatus mori id ipsum coram testibus dicat: quia in tali voluntate hæredum ab intestato succedentium institutio tacita continetur, quemadmodum ex communi DD. sensu tradit *Iul. Clarus q. 92. de testam. Didacus part. 2. num. 80. & pleriq; alii ex l. 1. §. si hæres ff. si tabule testamenti nulla extabunt. Roland. de ult. volunt. Rubr. 36. in addit.* 3. Quando hæres extraneus institutus est, in testamento priore, per minus solenne, quo ab intestato venientes instituuntur, dummodò quinque testes adhibeantur. *l. Hac consulti sumâ C. de testam. ubi Glossa declarat. in V. Sancimus.* Excipe. Si causa pia in priori testamento instituta fuit. Non tollitur enim, nisi per aliud solenne juxta doctrinam *Abb. part. 1. consil. 11. presump. 2. Tiraquell privileg. 53. Sanchez l. 4. Consilior. Dub. 16.*

IX. Testamentum per se concidit, & pro nullo habetur in his 4. casibus. 1. Si auctor testamenti deprehendatur inhabilis ad testandum propter defectum conditionis alicujus requisitæ. 2. Si nullus hæres, vel hæreditatis incapax pro hærede institutus est. 3. Si præteritus est jam natus, quem instituere hæredem oportuit. 4. Cum legitimus numerus te-

stium

ritum desideratur, vel aliud quid ad ef-
ficientiam testamenti necessarium. *Instit.*
quibus modus testament. infirm. Angel. num.
7. Silv. §. 1. num. 6. Armilla num. 10. Clarus
hoc tit. quest. 89. Præterea quamvis ritè
factum irritari potest. 1. Si posthumus
nascatur, vel si post testamentum fa-
ctum arroget sibi filium: vel si suus pos-
tea fiat, qui tempore testamenti non e-
rat. 2. Si testator capite minuatur, nec re-
cipiat libertatem. 3. Si exhæredationem
suam accuset, & per sententiam obtineat
hæres. 4. Si institutus hæres non adiit
libertatem, vel antequam adiret, mor-
tuus est. *Instit. l. cit. & Summisia passim Bar-*
tal. l. 1. num. 10. ff. de iure codicill. Treutler.
Vol. 11. Disp. 10. num. 7. Annotat verò Ro-
land, multum interessè, an testamentum
sit ipso jure nullum, vel rumpatur per
querelam, quia jus dicendi testamentum
nullum esse, 30. annis durat: quando verò
per querelam rumpendum est, unius
anni spatium aëtori conceditur. *Bald. in*
l. filio præterito ff. de injusto testam. Roland.
de testam. Rubr. 17. num. 20. Connanus l. 9.
Commentarior. iuris civil. c. 7.

§. XI.

Satisfit Dubiis de testamento.

DUB. 1. An testamentum alterius vo-
luntati rectè committi queat. *Innoc.*
III. in c. cum tibi de testam. ita respondit.
Qui extremam voluntatem in alterius
dispositionem committit, non videtur
decedere intestatus. ex quibus verbis
magna & intricata hæc Quæstio nasci-

tur, an valeat testamentum, quod meo
nomine rogatus à me Sempronius face-
ret? Discordantes interpretum opinio-
nes apud Covarr. in *Comm. huius cap. &*
Barbosam invenies. Neque enim operæ
pretium est hic congerere. Sed Respon.
Innocentii mentem esse, quod commit-
tens omnia bona sua alicujus voluntati
cupiat, ut velut illorum Dominus & hæ-
res de illis disponat ad pias causas, vel
quatenus ad animæ suæ salutem condu-
cit. Ita colligo ex DD. diversis explica-
tionibus, qui ferè conveniunt in duobus.
Primum est, hæredis institutionem
soli testatori competere. *Alterum ele-*
ctionem hæredis, & dispositionem le-
gatorum alterius voluntati & arbitrio
relinqui posse: quæ duo optimè salvan-
tur in sensu quem posuimus. Nec video
aliam viam magis planam & facilem, quàm
Pontificis intentio eruatur. *V. Covarr. &*
Barb. Vasquez. tit. de testam. Sanchez. l. 2. con-
sil. c. 1. D. 1. Zypæus in Enar. anal. pag. 193.
Eberh. Consil. 60 num. 30. Dices. Sic insti-
tutus erit hæres absque hæreditate, me-
rum & inane nomen.

Resp. 1. Poterit falcidiæ beneficio ex
omnibus bonis quartam partem capere,
sic interpretando mentem testatoris 2.
si indiget 3. sui quoque in distribuenda
memor erit, quod permitti ex §. *præced.*
liquet. 3. quia testatori pro hærede se-
ipsum seu animam suam instituerè li-
cet, in dubio non censetur alius hæ-
res, cui bona commisit, merus execu-
tor, vel commissarius vocabitur. 4. pra-
cticorum hoc tempore doctrina est, teste
Zypæo in analyt. Enarr. pag. 194. non requi-
ri hæredis institutionem in quolibet testa-
mento